

mærket kritisk introduktion til Mauss, til teorier om gavegivning og til udvekslingens plads i samfundsudviklingen. Den vil være uomgængelig læsning i fremtiden og bør befinde sig i ethvert velorienteret antropologisk bibliotek.

John Liep
Institut for Antropologi
Københavns Universitet

Eva Gulløv: Betydningsdannelse blandt børn. København: Gyldendal 1999. 247 sider. ISBN 87-00-38004-0. Pris: 198 kr. (pb).

Betydningsdannelse blandt børn handler om en gruppe børn i en skovbørnehave i København. Eva Gulløv har fulgt dem dagligt over en periode på seks måneder for at studere, hvordan de skaber mening i den verden, der omgiver dem og deres egen placering i den. Hendes undersøgelse har været styret af særligt tre forhold ved børnenes interaktion, som slog hende på et tidligt tidspunkt i feltarbejdet. For det første omfanget af børnenes forhandlinger med hinanden. For det andet at relationerne mellem børnene var præget af hierarkier og intern magtudøvelse. Og for det tredje at børnene gennem deres handlinger og kommunikation med hinanden ofte refererede til forhold uden for børnehaven. Eva Gulløvs umiddelbare forbavelse finder dog hurtigt sin forklaring, idet der kan trækkes en rød tråd mellem disse tre forhold, der forbinder dem som elementer i børns måde at forstå deres omgivelser på. Forhandlinger er afklaringer af, hvad der er rigtigt og forkert; dominans er forsøg på at få andre til at bakke op om selvforståelse og fortolkninger af omgivelserne; mens referencer kan ses som måder, hvorpå børnene i fællesskab forsøger at forankre deres fortolkninger i en bredere kontekst. På den måde placerer Eva Gulløv de tre forhold som integrerede dele af børnenes betydningsdannelse, hvilket er det helt centrale begreb i bogen og omdrejningspunkt for hendes analyser.

Selvom begreberne forhandling, dominans, reference og betydningsdannelse fremstillingsmæssigt springer ud af empirien, forstås man efterhånden, at de også er nøje udvalgt på baggrund af Eva Gulløvs teoretiske tilhørsforhold. Det er ikke de begreber, man plejer at se i undersøgelser af børn (som leg, kreativitet, beskyttelse, sårbarhed, arena etc.),

men begreber der lige så godt kunne være hentet ud af en undersøgelse af voksnes sociale betydningsdannelse. Og det er der en bevidst pointe med. Begreberne afspejler nemlig bogens grundlæggende antagelse om, at børn er sociale aktører, der som forskningsobjekt ikke adskiller sig fra andre, voksne aktører. Børn kan og bør derfor også studeres med de samme teorier og begreber, som benyttes til at studere andre sociale grupper. Det interessante fra Eva Gulløvs synsvinkel er ikke det enkelte barns bevægelse frem mod en tilstand som fuldt udviklet, modent menneske, men hvordan barnet agerer i sine sociale omgivelser og sammen med andre gør sig erfaringer med det at være barn. Selvom projektets empiri er relativt lille og begrænset til lokaliteter (børnehaven består af en bylejlighed og en hytte i skoven kaldet „Godset“) forstår man, at hun er ude i et større ærinde. Gennem analyser af børnenes indbyrdes samspil og opbygning af forståelser og værdier er det projektets overordnede mål at flytte fokus fra den voksenrelaterede udviklingsforståelse til en forståelse af børnenes betydningsdannelse på deres egne præmisser. Det fokusskifte, som Eva Gulløv foretager, åbner for nye erkendelser af børns kreative bidrag til kulturens konstruktion og rekonstruktion. Gennem sine analyser af børnenes interaktion demonstrerer hun, hvordan deres handlinger ikke blot er imitationer af voksnes, men handlinger, der bygger på selvstændige fortolkninger af, hvad der er hensigtsmæssigt i den givne sociale situation og kulturelle kontekst. Rækkevidden af tidens slagord om at børn er aktører bliver udfoldet i *Betydningsdannelse blandt børn*, så man både forstår, at børn er sociale og kulturelle individer på lige fod med voksne, og at de er underlagt nogle ganske særlige vilkår for at træde i profil som aktører på grund af deres status som børn. Bogen leder med sikre skridt frem mod en alternativ opfattelse af børns udvikling som en først og fremmest social proces frem for en biologisk og kognitiv proces. Udvikling bliver hos Eva Gulløv et spørgsmål om at kunne handle adækvat og skabe betydning på socialt begribelige præmisser, hvilket igen er en forudsætning for at kunne handle i stadigt større radius og med stigende selvforståelse og kontrol tilegne sig nye omgivelser. Det er slående, at en sådan definition på udvikling ikke sætter fundamentale skel mellem børns og voksnes livslange udvikling. Eva Gulløv argumenterer da også for, at den eneste forskel, der er mel-

lem børn og voksne, er, at børn af indlysende grunde har færre erfaringer end voksne, og at de derfor er mere afhængige af social anerkendelse for at kontrollere situationer.

Eva Gulløv tilhører, hvad man kan kalde anden generation i den nye barndomsforskning, hvis teoretiske fundament er blevet lagt af pionerer som William Corsaro, Jens Qvortrup, Alan Prout, Allison James og Harriet Strandell. De har haft det fælles projekt at udvikle et alternativ til forestillingen om det udviklende barn. En forestilling, de hævder, indebærer, at barndommen ses som en transitfase uden selvstændig betydning, hvor barndommen fremstår som et forstadium til voksenalderen, og barnet som et forstadium til det fuldt udviklede voksne menneske. Det afgørende skel mellem den nye barndomsforskning og den forskning i børn, som de kritiserer, er, om børn betragtes som *becomings* eller *beings*. Forskellen mellem de konventionelle perspektiver på børn, som man finder i socialisationsteori og udviklingspsykologi og de alternative perspektiver i den nye barndomsforskning, er blevet betonet meget i pionerarbejderne. Kritikken har ofte været uforsonlig, og forestillingen om det udviklende barn afvises blankt som grundlag for at beskæftige sig med børn såvel i teori som i praksis (se f.eks. James, Jenks & Prout (1998): *Theorizing Childhood*, der i oversættelsen har fået den grimme og misvisende danske titel *Den teoretiske barndom*).

Eva Gulløv fastholder kritikken i bogens lange metodiske og teoretiske indledning, men tonen er langt mere forsonlig end hos pionererne. Hun vedkender sig arv og gæld fra socialisationsteori og udviklingspsykologi, som hun mener har en praksisdimension, som den nye barndomsforskning har svært ved at tilbyde. Heri ligger også forklaringen på, at forestillingen om det udviklende barn er så massivt til stede i pædagogik, indretningen af børneinstitutioner og den ganske omgang med børn, og børn imellem. En karakteristisk ting ved børnefeltet er ifølge Eva Gulløv, at der er en snæver forbindelse mellem forskning og institutionel praksis. Den mere forsonlige tone efterlader imidlertid læseren med nogle ubesvarede spørgsmål om forbindelsen mellem den nye barndomsforskning og det institutionaliserede børneliv. Hvilke konsekvenser bør den nye måde at forstå børns udvikling på få for den praktiske pædagogik i børnehaven? Er det for eksempel hensigtsmæssigt at betone alder

så meget, som det sker i den undersøgte børnehaven, og hvad med de aldersbetingede diskussioner, som de voksne funderer deres magt på? Kan de vedvarende bevare deres legitimitet i børneinstitutionerne? Alt i alt synes jeg, det er en meget velargumenteret og tankevækkende bog med den kritiske tilføjelse, at radikaliteten i argumentet godt kunne afspejle sig mere i formen.

Jesper Olesen
Forskningsadjunkt
Center for kulturstudier
Syddansk Universitet, Odense

ANITA HERLE & SANDRA ROUSE (eds.): Cambridge and the Torres Strait. Centenary Essays on the 1898 Anthropological Expedition. Cambridge: Cambridge University Press 1998. 252 sider. ISBN 0-521-58461-2. Pris: £35.

Cambridge-ekspeditionen til Torresstrædet har en både mytisk og mystisk plads i antropologiens fortid. Man har hørt om den, men ved egentlig ikke meget om dens resultater. Denne bog, der er udgivet i anledning af ekspeditionens hundredårsjubilæum, er derfor velkommen. I en række grundige artikler får man her belyst ekspeditionens forhistorie, hvordan den blev organiseret, og hvad der var dens mål. Man får også besked om, hvorvidt de indhøstede resultater indfrieede målsætningen og endelig om, hvorfor dette stort anlagte fremstød i det lange løb fik så begrænset betydning for faget, som det er tilfældet.

Det var Alfred Cort Haddon, der organiserede ekspeditionen. Haddon var biolog og havde i 1888 for første gang foretaget en havbiologisk ekspedition til Torresstrædet. Her havde han fattet en levende interesse for de indfødte og deres skikke. Han skiftede fag, og den nye ekspedition var et led i hans karriereudvikling og et forsøg på at etablere antropologien på universitetet i Cambridge. Han havde kun en timelærerstilling dér, men håbede at kunne få noget mere fast. Af de andre af ekspeditionens medlemmer var de fleste uddannede som læger. Den mest kendte er W. H. R. Rivers, der havde specialiseret sig i psykologi og sanseorganernes fysiologi. En anden, Charles Seligman, var tropemediciner. To studenter af Haddon og Rivers var Charles Myers og William McDougall. En skolelærer,